

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 4.4.2007
KOM(2007) 164 v konečném znění

**VÝROČNÍ ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

EU plní své závazky v oblasti financování rozvoje

{KOM(2007) 158 v konečném znění}
{KOM(2007) 163 v konečném znění}
{SEK(2007) 415}

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Úroveň pomoci EU by mohla v letech 2006–2010 dosáhnout rekordní výše.....	4
2.1.	EU překonala své cíle v oblasti celkové výkonnosti, některé členské státy však musí své úsilí zintenzívnit.....	4
2.2.	Dobré vyhlídky na dosažení dalších milníků do roku 2010.....	6
2.3.	Na cestě ke splnění cíle OSN pro nejméně rozvinuté země (NRZ) do roku 2010.....	7
2.4.	Účinné zaměření na Afriku	7
2.5.	Je nutné řešit nejnaléhavější výzvy	8
3.	Pomalý, avšak trvalý pokrok při zavádění nových zdrojů financování	9
4.	Opatrnost potřebná na zajištění trvalé udržitelnosti dluhu v rozvojových zemích	10
5.	Prostřednictvím strategie obchodní pomoci (aid for trade) EU podporuje své závazky v oblasti obchodu a rozvoje.....	10
6.	Bookmark not defined. Účinnost pomoci – lepší využívání dostupných nástrojů ze strany EU Error!	10
7.	Nutnost rychlejšího pokroku pro dosažení předvídatelnějších mechanismů pomoci	11
8.	Zmírnění dopadu vnějších otřesů: zajištění silnější podpory ze strany členských států pro nově se vyvíjející koncepty.....	11
9.	Uvolňování pomoci: mezinárodní rozvoj zaostává za pokrokem EU.....	12
10.	Bookmark not defined. Posilování vlivu EU v mezinárodních finančních institucích (MFI) Error!	13
11.	EU potvrzuje podporu světovým veřejným statkům (SVS), avšak nespojuje opatření s doporučeními mezinárodní pracovní skupiny	14
12.	Závěry	14

1. Úvod

EU je největším poskytovatelem pomoci na světě a její podíl na celkové oficiální rozvojové pomoci roste. Přijímáním dlouhodobých a významných závazků v oblasti financování rozvoje a jejich včasným plněním přispívá k dosahování rozvojových cílů tisíciletí.

- V roce 2002 se EU zavázala, že do roku 2006 věnuje na oficiální rozvojovou pomoc (ORP) 0,39 % svého společného hrubého národního důchodu (HND). V roce 2006 EU dokonce překročila tento cíl zvýšením ORP na 0,42 % HND a vyplacením rekordní výše pomoci ve výši 48 miliard EUR v roce 2006¹. Největší část pomoci EU získala v roce 2005 Afrika. Celá jedna třetina ORP EU byla použita na sociální a administrativní infrastruktury k boji proti chudobě a 10 % bylo určeno na humanitární pomoc.
- V roce 2005 stanovila EU další cíle, které představovaly společně poměr ORP k HND ve výši 0,56 % do roku 2010 s cílem překlenout mezeru ve financování a dosáhnout nakonec cíle poměru ORP k HND ve výši 0,7 % do konce roku 2015². Tyto historické závazky EU představují téměř 80 % zvýšené pomoci, kterou přislíbily Africe státy G8. EU je na cestě ke splnění obou těchto cílů.
- Jeden členský stát věnoval v roce 2006 na ORP částku přesahující 1 % svého HND. Další tři státy věnovaly na ORP částku přesahující 0,8 % svého HND. Ostatní členské státy, v případě kterých se ještě před několika roky zdálo, že jim ke splnění tohoto cíle zbývá dlouhá cesta, svoji pomoc výrazně zvýšily. Deset členských států, které přistoupily k EU v roce 2004, od přistoupení svoji pomoc společně zdvojnásobilo.
- Unie stojí i v čele mezinárodního procesu financování rozvoje, protože již poskytuje pomoc lépe a rychleji. Kromě podepsání Pařížské deklarace o účinnosti pomoci zavedla EU společné analýzy a víceleté strategické plánování pomoci zemím, kterou poskytuje ES a členské státy³, a v současné době jedná o kodexu pravidel, pokud jde o dělbu práce v oblasti rozvojové politiky⁴.

Tento pokrok však nelze považovat za samozřejmý a neměly by se jím zakrývat určité problémy, zejména:

- velké rozdíly v rozpočtech pomoci mezi členskými státy;
- používání jednorázových opatření, která někdy zastírají celkový trend objemů pomoci;

¹ S cílem poskytnout společně do roku 2006 alespoň 0,39 % HND EU jako ORP, zavázaly se členské státy zvýšit svoji ORP; státy s ORP ve výši 0,7 % ORP/HND se zavázaly zachovávat vysoké úrovně; všechny ostatní členské státy se zavázaly dosáhnout nejméně 0,33 % ORP/HND.

² Druhý průběžný společný cíl na rok 2010 vychází z jednotlivých základních cílů, tj. že členské státy, které dosud nedosáhly ORP ve výši 0,51 % svého HNP, se zavázají dosáhnout této úrovně; EU v roce 2005 stanovila další cíle, které představovaly poskytnout společně 0,56 % ORP/HND do roku 2010 na překlenutí mezery ve financování s cílem dosáhnout nakonec do roku 2015 0,7 % ORP/HND. Členské státy, které přistoupily k EU po roce 2002, se snaží dosáhnout či udržet do roku 2010 minimální úroveň 0,17 % ORP/HND a do roku 2015 úroveň 0,33 %. Tento závazek je spojen s příslibem poskytnout Africe společně nejméně 50 % dohodnuté oficiální rozvojové pomoci.

³ Závěry Rady z dubna 2006. „Financování rozvoje a účinnost pomoci: poskytování větší, lepší a rychlejší pomoci“.

⁴ Na základě sdělení Komise KOM(2007) 72, ze dne 28.2.2007.

- potřeba účinnějšího vyplácení pomoci s cílem zajistit, aby se pomoc dostala k těm, kteří ji potřebují.

Komise tímto předkládá pátou výroční zprávu o pokroku, kterého EU dosáhla při provádění historických závazků dohodnutých v roce 2002 před konferencí v Monterrey a dále formovaných Evropskou radou před světovým summitem OSN v roce 2005 s cílem urychlit pokrok při plnění rozvojových cílů tisíciletí⁵. Závazky EU jsou kromě toho základními prvky Evropského konsensu o rozvoji. V rámci dialogu OSN na vysoké úrovni o financování rozvoje koncem roku 2007, třetího fóra na vysoké úrovni o účinnosti pomoci, která se má konat v Akkře a konference navazující na konferenci v Monterrey, která se bude konat v Dohá v roce 2006, se bude opět diskutovat o tom, jak zvýšit pomoc a poskytovat ji účinněji a efektivněji.

Toto sdělení vychází ze stanovisek 27 členských států EU (EU-27), která vyjádřily ve svých odpovědích na monitorovací dotazníky z konce roku 2006. Podrobná analýza průzkumu je uvedena v přípojeném pracovním dokumentu útvarů Komise⁶.

2. ÚROVEŇ POMOCI EU BY MOHLA V LETECH 2006–2010 DOSÁHNOUT REKORDNÍ VÝŠE

2.1. EU překonala své cíle v oblasti celkové výkonnosti, některé členské státy však musí své úsilí zintenzívnit

EU splnila svůj první průběžný společný cíl ORP rok před plánovaným termínem, tj. v roce 2005, a svoji vynikající výkonnost potvrdila v roce 2006: společná ORP EU ve výši 48 miliard EUR představuje podíl ORP na HND EU ve výši 0,42 %, který přesahuje cíl 0,39 %. Společný výsledek pro 15 členských států, které se zavázaly k tomuto cíli v roce 2002 (EU-15), byl dokonce mnohem lepší, protože dosáhl 0,43 % ORP/HND. K dosažení nejvyššího podílu ORP na HND EU v letech 2005–2006 přispělo nepochybně odpuštění dluhu Iráku a Nigérii a pomoc státům postiženým tsunami.

⁵ Závěry Rady z května 2005. „Rozvojové cíle tisíciletí: Příspěvek EU k hodnocení rozvojových cílů tisíciletí na vrcholné schůzce OSN v roce 2005“. EU slibuje dodatečné závazky týkající se nových zdrojů financování rozvoje, odpuštění dluhu a světových veřejných statků, lépe koordinovanou a účinnější pomoc, včetně předvídatelnějších mechanismů pomoci, zmírňování vnějších otřesů, uvolnění pomoci a reformu mezinárodních finančních institucí.

⁶ Financování rozvoje od Monterrey 2002 k Dohá 2008 - zpráva o pokroku 2007 – SEK(2007) 415.

Tabulka 1: Výše ORP EU v letech 2004–2006

	2004		2005		2006	
	ODA in million €	ODA in % of GNI	ODA in million €	ODA in % of GNI	ODA in million €	ODA in % of GNI
Official Targets						EU-15: 0,33
Austria	1175	0,50	1266	0,52	1205	0,48
Belgium	1178	0,40	1580	0,52	1568	0,50
Bulgaria	NA	NA	NA	NA	2	0,01
Cyprus	4	0,03	4	0,03	16	0,11
Czech Republic	87	0,11	109	0,11	124	0,12
Denmark	1639	0,83	1696	0,81	1780	0,80
Estonia	4	0,04	5	0,05	8	0,07
Finland	547	0,36	726	0,46	658	0,39
France	6820	0,41	8067	0,47	8324	0,47
Germany	6064	0,27	8112	0,36	8247	0,36
Greece	258	0,15	309	0,17	306	0,16
Hungary	56	0,07	80	0,10	96	0,12
Ireland	489	0,39	578	0,42	794	0,53
Italy	1982	0,14	4096	0,29	2926	0,20
Latvia	7	0,06	8	0,07	9	0,06
Lithuania	8	0,04	12	0,06	15	0,08
Luxembourg	190	0,86	206	0,86	232	0,89
Malta	8	0,18	7	0,17	7	0,15
The Netherlands	3384	0,67	4116	0,81	4343	0,81
Poland	95	0,05	165	0,07	239	0,09
Portugal	830	0,59	303	0,21	312	0,21
Romania	NA	NA	NA	NA	3	0,00
Slovak Republic	23	0,07	45	0,12	44	0,10
Slovenia	25	0,10	30	0,11	35	0,12
Spain	1962	0,24	2428	0,27	3028	0,32
Sweden	2191	0,78	2706	0,94	3161	1,03
UK	6339	0,36	8662	0,47	10049	0,52
EU 15 TOTAL	35047	0,35	44852	0,44	46932	0,43
EU 10 TOTAL	316	0,07	467	0,09	592	0,10
EU 25 TOTAL	35364	0,34	45318	0,42	47524	0,42
EU 27 TOTAL					47529	0,41

ORP v milionech EUR v běžných cenách. Barevná políčka obsahují informace poskytnuté členskými státy, ostatní políčka obsahují údaje nebo výpočty Komise; celkové údaje o HND a ORF pro EU-12 a EU-27 v roce 2004 a 2005 nezahrnují HND Bulharska a Rumunska.

Na předním místě ze zemí, které se podílejí na úspěchu EU, je devět členských států, které buď splnily cíl 0,7 % nebo se rozhodly, že jej dosáhnou před rokem 2015. Výjimečný je závazek Švédska (SE), které v současnosti poskytuje na pomoc 1 % svého HND, a Lucemburska (LU), které chce tento cíl splnit do roku 2012. Členské státy, které zaznamenaly před několika roky mnohem nižší podíl ORP, např. Německo (DE) a Španělsko, prokázaly, že zvýšení pomoci je možné, pokud k tomu bude politická vůle. Španělsko nicméně nesplnilo individuální základ 0,33 % o 142 milionů EUR. Deset členských států,

kteřé přistoupily k EU v roce 2004 (EU-10), od svého přistoupení zdvojnásobily svoji ORP a prokázaly své závazky vyplývající z „acquis communautaire“.

Výsledek Unie by byl dokonce ještě lepší, kdyby Řecko (EL), Itálie (IT) a Portugalsko (PT) včas splnily dohodnutý individuální cíl 0,33 % ORP/HND. Slíbily, že dohoní skupinu do roku 2007 (EL, PT) a 2008 (IT), avšak jejich dosavadní problémy poukazují na všeobecné riziko, které s sebou přinesly „jednorázové podpory“ ORP v jednotlivých letech (PT): ORP ve formě odpuštění dluhu Angole v roce 2004; IT: příspěvek vícestranným organizacím v roce 2005), které nejsou podporovány politickými změnami, které zajišťují postupně rostoucí rozpočty na pomoc. Aby se rozdíl ve výkonnosti členských států v oblasti plnění společných slibů ještě více neprohluboval, je nutné, aby své úsilí zvýšily ty státy, které se pohybují pod minimální základní úrovní.

2.2. Dobré vyhlídky na dosažení dalších milníků do roku 2010

Oproti celosvětové ORP, jejíž úroveň se má v letech 2007–2008 snížit, se očekává, že úroveň pomoci Unie v letech 2007–2010 se v souladu se závazkem EU na rok 2010 zvýší. Vyhlídky na zlepšení výše hospodářského růstu znamenají, že EU by mohla využít dalších 27–30 miliard EUR ročně v porovnání s rokem 2006 oproti původně plánovaným 20 miliardám EUR. Částky, které členské státy plánují poskytnout, se opírají o příznivý vývoj HND a nemusely by splnit stanovené cíle. Prognózy některých členských států nejsou ještě podpořené jasným meziročním zvýšením rozpočtu, ale závisejí na vývoji ad hoc. I když odpuštění dluhu slouží v krátkodobém horizontu jako nástroj k dosažení vyšší úrovně ORP a od roku 2005 představuje velkou část pomoci Rakouska (AT) při více než 50 %, Francie (FR), DE, IT a Spojeného království (v případě každého z těchto států přibližně 1/3 celkové ORP), dlouhodobě nestačí. Aby se zachovaly dynamiky potřebné k dosažení cílů na rok 2010, je zaručeno urychlené zajištění programovatelných prostředků, včetně nových zdrojů financování, jsou-li potřebné. PT - i přes plánované výrazné 148% zvýšení ORP v letech 2006–2010 - není ještě na cestě ke splnění dalšího individuálního cíle EU. Některé členské státy EU-12 (členské státy, které přistoupily v roce 2004) také ještě neprokázaly, jak hodlají svůj objem pomoci v roce 2010 zvyšovat.

Tabulka 2: Prognózy a předpoklady ve vztahu k se dosažení cílů v letech 2007–2010

	2007		2008		2009		2010	
	ODA in million €	ODA in % of GNI	ODA in million €	ODA in % of GNI	ODA in million €	ODA in % of GNI	ODA in million €	ODA in % of GNI
Official Targets								EU-15: 0,51 EU-10: 0,17
Austria	870	0,33	901	0,33	939	0,33	1512	0,51
Belgium	1799	0,55	2030	0,59	2288	0,64	2561	0,68
Bulgaria	16	0,06	31	0,11	46	0,14	60	0,17
Cyprus	14	0,10	16	0,10	17	0,10	19	0,10
Czech Republic	128	0,11	147	0,12	171	0,13	230	0,17
Denmark	1863	0,80	1956	0,80	2054	0,80	2152	0,80
Estonia	9	0,07	11	0,07	13	0,07	15	0,07
Finland	746	0,42	796	0,43	870	0,46	1395	0,70
France	9180	0,49	10581	0,54	11982	0,59	13383	0,63
Germany	9426	0,40	10605	0,43	11784	0,47	12963	0,51
Greece	683	0,33	799	0,36	1057	0,45	1262	0,51
Hungary	98	0,11	106	0,11	127	0,13	148	0,14
Ireland	813	0,51	942	0,55	1018	0,55	1199	0,60
Italy	4072	0,27	5218	0,33	6974	0,42	8730	0,51
Latvia	10	0,06	13	0,06	16	0,07	19	0,07
Lithuania	19	0,07	23	0,08	26	0,08	40	0,11
Luxembourg	254	0,90	274	0,91	300	0,92	336	0,95
Malta	8	0,17	9	0,17	9	0,17	9	0,17
The Netherlands	4532	0,81	4702	0,80	4916	0,80	5136	0,80
Poland	305	0,11	352	0,12	439	0,14	574	0,17
Portugal	517	0,33	588	0,37	660	0,39	768	0,44
Romania	59	0,05	115	0,10	171	0,14	228	0,17
Slovak Republic	57	0,12	69	0,14	82	0,16	95	0,17
Slovenia	40	0,13	46	0,14	52	0,15	64	0,17
Spain	4305	0,42	5464	0,50	6524	0,56	7676	0,62
Sweden	3328	1,02	3486	1,02	3655	1,02	3730	1,00
UK	9572	0,46	11156	0,52	12740	0,56	14324	0,60
EU 15 TOTAL	51960	0,46	59498	0,51	67759	0,55	77126	0,60
EU 12 TOTAL	765	0,10	938	0,11	1168	0,13	1499	0,16
EU 27 TOTAL	52724	0,44	60436	0,48	68927	0,52	78626	0,57

ORP v milionech EUR v běžných cenách.

Zdroj: barevná políčka obsahují informace poskytnuté členskými státy, ostatní políčka obsahují údaje nebo výpočty Komise.

2.3. Na cestě ke splnění cíle OSN pro nejméně rozvinuté země (NRZ) do roku 2010

Na základě závěrů světového summitu z roku 2005 a konsensu z Monterrey všechny státy EU15 buď již vyčlenily nejméně 0,15 % ORP/HND na NRZ nebo hodlají této úrovni dosáhnout do roku 2010. Dalších šest členských států je ochotno přistoupit na minimální podíl ORP pro NRZ. Spojitost podpory nejpotřebnějším (NRZ „sirotci“ rozvojové pomoci, zranitelné státy), snižování chudoby a dosažení rozvojových cílů tisíciletí budou opět hlavními body jednání na konferencích v Akkré a Dohá v roce 2008.

2.4. Účinné zaměření na Afriku

Od roku 2002 se roční pomoc Evropy Africe zdvojnásobila a v roce 2005 dosáhla téměř 14 miliard EUR. Téměř polovina pomoci EU již je určena Africe a polovina pomoci EU přislíbená nad objem ORP na rok 2006 ročně byla přislíbena tomuto kontinentu jako součást Strategie EU pro Afriku. Jakmile budou k dispozici konečné statistiky OECD/DAC o ORP za

rok 2006, vytvoří Komise základní tabulku, podle které je bude možné vyhodnotit přidělování prostředků EU pro Afriku. V souladu s celkovým plánovaným zvýšením pomoci EU jsou vyhlídky na přidělení dalších 10 miliard EUR nebo více v rámci společné pomoci EU Africe 10 slibné.

2.5. Je nutné řešit nejnaléhavější výzvy

Aby EU mohla i nadále prokazovat, že dodržuje své sliby v oblasti financování rozvoje a je vedoucím aktérem v účinnějším a efektivnějším poskytování pomoci, je nutné věnovat pozornost těmto otázkám:

- Dlouhodobá **předvídatelnost toku pomoci** je předpokladem dosažení rozvojových cílů tisíciletí. Některé členské státy pracují na vnitrostátních plánech postupného zvyšování své pomoci, avšak toky ORP jiných členských států nejsou ještě, pokud jde o množství a složení, stabilní. Na základě těchto skutečností je rozhodující, aby všechny **členské státy vypracovaly do konce roku 2007 vnitrostátní harmonogramy a zajistily postupné meziroční zvyšování úrovně pomoci**.
- Zejména ty členské státy, které nesplnily stanovené cíle roku 2006 a nejsou připravené na splnění nových cílů na rok 2010, musí lépe prokázat, jak odstraní zbývající rozdíl v duchu zabezpečení **spravedlivého rozdělení břemene mezi členské státy**. Své závazky by měly podpořit **přijetím dalších opatření s cílem získat veřejnost pro poskytování většího objemu podpory**. Komise je připravena tento směr podpořit.
- **Doplňkovost v rámci odpuštění dluhu**: v roce 2005 se čistý objem ORP kromě odpuštění dluhu uvedený třemi členskými státy, které představují dohromady 55 % celkové pomoci EU, buď snížil (DE -5,5 %, FR -0,7%) nebo pouze nepatrně zvýšil (UK +0,9 %). To je, jak se zdá, v rozporu s konsensem z Monterrey a závěry Rady z dubna 2006⁷.
- Pro zajištění porovnatelnosti objemu pomoci, musí členské státy **zvýšit svou kapacitu v oblasti podávání zpráv o ORP a metodologii**. Současní členové Výboru OECD pro rozvojovou pomoc (DAC) by měli DAC vyzvat, **aby odpovídajícím způsobem přizpůsobil svoji podpůrnou strategii ve vztahu k novým dárčům, zejména ve vztahu k zemím EU-12, které nejsou členy DAC**; Komise může být tomuto procesu nápomocna.
- **Připravenost na účinné a efektivní využívání rychle rostoucího objemu pomoci**: Členské státy poskytnou 90 % další pomoci EU bilaterálně. Jelikož se předpokládá, že velký podíl má tvořit programovatelná pomoc, musí dárce EU naléhavě přezkoumat své struktury, operativní postupy a postupy pomoci s cílem poskytovat větší, lepší a rychlejší pomoc. Tento proces musí zahrnovat:
 - vnitrostátní plány na **posílení kapacity** s cílem zvýšit ORP, jinak zvýšení zůstává otázkou závazků, avšak mohlo by dojít ke zpoždění vyplácení pomoci;
 - **rychlé a praktické uplatňování připravovaného kodexu pravidel EU, pokud jde o dělbu práce v oblasti rozvojové politiky**;

⁷ Závěry Rady z dubna 2006, poznámka 1 odstavce 24.

- **větší využívání všech možných postupů vyplácení pomoci, například společných evropských nástrojů**, které se objevují v důsledku evropského konsensu
 - **splnit společné politické cíle**, mezi které patří Strategie EU pro Afriku nebo rozsáhlé partnerské/asociační dohody EU, *například prostřednictvím dobrovolných příspěvků do svěřeneckého fondu EU určeného pro infrastrukturu v Africe*;
 - **reagovat na globální výzvy**, např. problémy spojené s vnějšími otřesy, mezi které patří změna klimatu, přírodní katastrofy, změny cen zboží nebo hlavní hrozby pro veřejné zdraví a zdraví zvířat;
 - usnadnit **plnění společných závazků EU**, např. pomoc v oblasti obchodu;

a které přispívají ke zlepšení profilu EU k jejímu zviditelnění ve světě.

3. POMALÝ, AVŠAK TRVALÝ POKROK PŘI ZAVÁDĚNÍ NOVÝCH ZDROJŮ FINANCOVÁNÍ

Pokrok v roce 2006 byl založen na značném úsilí některých členských států EU, které také přitáhly i účast zemí, jež nejsou členy EU. FR a UK se rozhodly věnovat společně odhadované roční příjmy ve výši více než 200 milionů EUR získané z daní za letenky ve prospěch mezinárodního nástroje na nákup léků (UNITAID). UK, FR, IT, ES a SE (společně s Norskem) zajistily první miliardu amerických dolarů na kapitálových trzích pro mezinárodní nástroj na financování imunizace (IFFIm), který je určený na očkování dětí. UK a IT (společně s Kanadou, Norskem, Ruskem a nadací Billa a Melindy Gatesových) nedávno začaly plnit **první tržní záruku** (advance market commitment - AMC) s cílem urychlit vývoj nové vakcíny proti pneumokokové infekci a její uvedení na trh v rozvojových zemích; uvažuje se o dalším pilotním projektu pro vakcínu proti malárii.

Nové nástroje poskytují stabilní a předvídatelné zdroje financí. Jejich hlavní výhoda spočívá v zajištění dlouhodobých rozpočtových závazků. To by však mohlo vést k dalším nákladům na transakce a vyžadovat značné administrativní a politické úsilí.

Většina příjmů pocházejících z inovačních mechanismů bude poskytována prostřednictvím stávajících postupů a organizací, které mají zkušenosti s prací v odvětví zdravotnictví v rozvojových zemích. Ačkoli se tím brání vytvoření paralelních struktur, uvedení těchto iniciativ do souladu se zdravotnickými strategiemi partnerských zemí zůstává nadále výzvou.

Velká většina členských států EU o účinném zavádění nových zdrojů na účely rozvoje nebo světových veřejných statků v blízké budoucnosti neuvažuje.

Komise vyzývá členské státy, které se v současné době neúčastní žádné iniciativy, aby nadále analyzovaly účinnost a na tomto základě zvážily svoji možnou účast s cílem využít další a stabilnější zdroje financování. Upozorňuje i na to, že nové zdroje nemohou nahradit ORP a doporučuje, aby úsilí členských států při využívání nových zdrojů financování nebylo narušené jinými důležitými prioritami financování rozvoje.

4. OPATRNOST POTŘEBNÁ NA ZAJIŠTĚNÍ TRVALÉ UDRŽITELNOSTI DLUHU V ROZVOJOVÝCH ZEMÍCH

Kromě pokračujícího dopadu mimořádného odpuštění dluhu (Iráku, Nigérii) pokračovalo provádění iniciativy pro silně zadlužené chudé země. Iniciativa mnohostranného odpuštění dluhu posiluje úsilí o další snižování dluhu (Heavily Indebted Poor Countries, HIPC) stoprocentním zrušením dluhu u Mezinárodního sdružení pro rozvoj (International Development Association, IDA, Světové bance), **Afrického rozvojového fondu a Mezinárodního měnového fondu (MMF)**, nevztahuje se však na nesplacené půjčky od Meziamerické rozvojové banky a jiných regionálních rozvojových bank. Komise podporuje posílené, mezinárodně koordinované snahy o podporu nízkopříjmových zemí v jejich úsilí zabránit neúnosnému zadlužení. Tyto závazky by měly zahrnovat zlepšené řízení dluhu, zapojení nových věřitelských zemí do diskuse o rámci trvale udržitelného dluhu a řešit problém „parazitování“ (tj. možnost, aby křížové dotace určené ke snížení dluhu udělovaly organizace nabízející zemím HIPS, které prošly procesem silně zadlužených zemí, půjčky za tržních podmínek). **Komise navrhuje, aby Rada** vyzvala členské státy, aby na vhodných mezinárodních fórech ještě zvážily, jak podpořit odpovědné poskytování půjček a výpůjček, včetně zlepšení řízení dluhu v rozvojových zemích a podpory dialogu s novými poskytovateli půjček.

5. PROSTŘEDNICTVÍM STRATEGIE OBCHODNÍ POMOCI (AID FOR TRADE) EU PODPORUJE SVÉ ZÁVAZKY V OBLASTI OBCHODU A ROZVOJE

Komise doporučuje, aby Rada a Evropský parlament podpořily návrhy předložené ve sdělení „Na cestě ke strategii EU pro podporu na rozvoj obchodu – příspěvek Komise“⁸.

6. ÚČINNOST POMOCI – LEPŠÍ VYUŽÍVÁNÍ DOSTUPNÝCH NÁSTROJŮ ZE STRANY EU

Účinnost pomoci je v popředí politické agendy EU a je uvedena ve všech jejích iniciativách. Od přijetí akčního plánu pro účinnou pomoc „Poskytování, větší, lepší a rychlejší pomoci“ v roce 2006 byla zahájena nebo dokončena většina jeho časově vázaných cílů:

1) **Společné víceleté strategické plánování** bude postupem času prováděno ve všech zemích jako prostředek na zlepšení doplňkovosti. Při plnění závěrů Rady z dubna 2006 bylo toto plánování zahájeno v zemích AKT, ve kterých plánování 10. ERF poskytlo příležitost nastartovat úsilí směrem ke společnému programování s ostatními dárci v této oblasti.

Pokud jde o dosažený pokrok a zapojení dárců, zkušenosti jsou velmi rozdílné. Účinné nástroje koordinace usnadnily vypracování **společné analýzy situace v zemích**. Návrhy **strategií společné reakce** se postupně vypracovávají i ve většině vybraných zemích⁹, např. v Konžské demokratické republice, Dominikánské republice, Etiopii, Ghaně, Haiti, Keni, Mali, Sierře Leone, Somálsku, Jižní Africe, Tanzanii, Ugandě a Zambii. Na základě flexibilního a postupného charakteru společného plánování se postupy přizpůsobují specifické

⁸ Sdělení Komise - KOM(2007) 163 ze dne 4.4.2007.

⁹ Podle kritérií Rady (závěry Rady 51): „a) existence strategie snižování chudoby nebo podobné strategie, b) existence dostatečného množství aktivních dárců EU revidujících své plánování, c) existence místních postupů koordinace, d) zvláštní zohlednění zranitelných států a e) pozitivní hodnocení na místě“.

situaci dané země a v případě potřeby se využívají jiné postupy, například společná strategie pomoci.

Vzhledem k vyvíjejícímu se charakteru procesu se tyto údaje neustále mění. Přes určité významné úspěchy se však ukazuje na to, že výsledky byly omezené heterogenním charakterem programovacích mechanismů členských států a rozdílem mezi stanovisky vyjádřenými ústředím a na úrovni místních orgánů. S cílem pomoci překonat překážky, poskytnout technickou podporu a zlepšit vazby mezi ředitelstvím a daným místem Komise organizovala společné mise, např. na Haiti a v Somálsku a zřídila specifickou síť odborníků EU.

2) Očekává se, že Rada přijme v květnu 2007 **kodeks pravidel** na podporu **dělbý práce** mezi dárci EU.

3) První série **Evropských dnů rozvojové pomoci** úspěšně proběhla v listopadu 2006 a bude se nyní konat každoročně.

4) Byl vypracován upravený **Dárcovský atlas EU**, včetně prvního regionálního (západní Afrika) vydání a vydání v určité zemi (Mozambik).

5) Byl stanoven základ pro **čtyři další závazky EU** týkající se Pařížské deklarace prostřednictvím cestovní mapy EU o harmonizaci, která poskytla informace o místních postupech týkajících se účinnosti pomoci. Komise potvrdila svůj záměr splnit 50% cíl pomoci prostřednictvím systémů přijímajících zemi ve formě podpory z rozpočtu.

6) Všechny **překážky při spolufinancování** podle pravidel ES byly odstraněny.

7. NUTNOST RYCHLEJŠÍHO POKROKU PRO DOSAŽENÍ PŘEDVÍDATELNĚJŠÍCH MECHANISMŮ POMOCI

Podpora z rozpočtu, uznávaný klíčový nástroj na zajištění střednědobé podpory rozvojovým zemím založené na výkonnosti politiky, zůstává v případě 13 členských států upřednostňovaným nástrojem. Některé členské státy jsou stále ochotnější zvážit kromě rozpočtové podpory zaměřené na odvětví také podporu ze všeobecného rozpočtu. Komise pracuje na konceptu podpory ze všeobecného rozpočtu jako možného způsobu zvýšení předvídatelnosti zahrnutím jasných kritérií oprávněnosti a zaměřením se na výsledky. Rozpočtová podpora by měla vycházet z mechanismů zabezpečujících informace a odpovědnost ex post. Možná úprava by mohla zahrnovat dlouhodobější rozpočtovou podporu zaručující určitou úroveň roční podpory, která podléhá ochranným doložkám.

8. ZMÍRNĚNÍ DOPADU VNĚJŠÍCH OTŘESŮ: ZAJIŠTĚNÍ SILNĚJŠÍ PODPORY ZE STRANY ČLENSKÝCH STÁTŮ PRO NOVĚ SE VYVÍJEJÍCÍ KONCEPTY

Posílení schopnosti rozvojových zemí odolávat vnějším hospodářským otřesům (cenová zranitelnost) a přírodním událostem (katastrofám, změně klimatu a pandemiím) je společným cílem rozvojové politiky EU. V roce 2006 byly připraveny a vyzkoušeny nástroje k dosažení tohoto cíle, avšak těšily se pouze omezené pozornosti a jejich pokrok zůstal omezený.

- **Citlivost příjmů:** Nizozemsko (NL) a **Společenství** (ES) obnovují svoji podporu určenou skupině pro řízení komoditních rizik (Commodity Risk Management Group, CRMG) ve

Světové bance, která poukázala na skutečnost, že je možný rozvoj tržních nástrojů na snížení rizika související s pohybem vnějších cen. FR rozvinula iniciativy týkající se řízení rizik v oblasti bavlny a ve vybraných zemích plánuje vyzkoušet nový integrovaný mechanismus v rámci objeveného se společného přístupu dárců.

- „**Snižování rizika katastrof**“ (Disaster risk reduction, DRR): EU vynaložila v letech 2005–2006 více než 3,5 miliard EUR na podporu související s katastrofami, z nichž odhadem pouze **tři procenta** šla na **pomoc ex-ante**. Zájem o širší strategické přístupy k připravenosti na katastrofy se zvyšuje, avšak vyžaduje se mnohem širší podpora ze strany členských států. Na podporu společného přístupu v roce 2008 Komise navrhne společnou „strategii EU pro snižování rizika katastrof“, přičemž se bude opírat o dostupné zkušenosti (např. z 9. nástroje ERF pro přírodní katastrofy) a uvede je v soulad s mezinárodními iniciativami.
- FLEX je mechanismus ES pro země AKT, jehož cílem je zajistit reformy, které by mohly být ohrožené v důsledku krátkodobých výkyvů v příjmech z vývozu. Aby se posílil jeho anticyklický charakter, bude se o návrzích na dřívější a snadnější zpřístupnění pomoci FLEX diskutovat s členskými státy a se skupinou AKT.

Komise navrhuje, aby členské státy

- usilovaly o nalezení lepší rovnováhy **mezi** reakcemi **ex-post** na přírodní katastrofy a strategiemi **ex-ante** na snižování rizika, která je založena na společném přístupu EU k předcházení katastrofám / připravenosti na katastrofy;
- zesílily podporu odzkoušení / zvýšeného využívání nových nástrojů a metod na snižování nepříznivých účinků vnějších otřesů na rozvojové země a rozlišovaly mezi reakcemi na otřesy v důsledku kolísání mezinárodních cen podporovanými trhem, a úsilím zmírnit otřesy způsobené přírodními katastrofami;
- se aktivně **zapojily do mezinárodní pracovní skupiny pro řízení komoditních rizik** s cílem zlepšit výměnu informací o nových přístupech k řízení rizik.

9. UVOLŇOVÁNÍ POMOCI: MEZINÁRODNÍ ROZVOJ ZAOSTÁVÁ ZA POKROKEM EU

EU uvolňuje více pomoci. Většina členských států, které jsou dárci Výboru pro rozvojovou pomoc OECD, (téměř) zcela uvolnila svou ORP. Ostatní členské státy zavedly nová opatření na další uvolňování části své pomoci. Některé ze zemí EU-10 začaly s prováděním doporučení Výboru pro rozvojovou pomoc týkající se uvolnění prostředků pro nejméně rozvinuté země. Rostoucí využívání podpory z rozpočtu přispívá také ke zlepšenému výsledku společné pomoci Unie v oblasti rozvoje. Členským státům se doporučuje, aby dále postupovaly směrem k úplnému uvolňování své pomoci.

Protože na **ORP členských států se vztahují pravidla vnitřního trhu EU**, Komise znovu zdůrazňuje svoji povinnost postihovat jakékoli porušení v tomto ohledu. Členské státy, které právě budují své systémy spolupráce v oblasti rozvoje, konkrétně systémy zadávání veřejných zakázek, musí uvolnit svoji pomoc ve vztahu ke všem ostatním členským státům.

V roce 2006 převedlo ES své předpisy týkající se uvolňování pomoci do nových nástrojů finanční spolupráce na základě rozpočtu ES; v této souvislosti se uvolní i podpora pro nestátní subjekty.

Komise vítá rozšíření rozsahu doporučení DAC (prostřednictvím snížení hranice pro jeho uplatňování) po letech strávených ve slepé uličce a vyzývá k dalšímu pokroku, tj. přechodu od obchodního přístupu, který se omezuje na reciproční přístup mezi dárci, k přístupu zaměřenému více na podporu chudých v rozvojových zemích. To vyžaduje další rozšíření rozsahu doporučení DAC (zaměření se na přístup pro rozvojové země; podporu místních preferencí). Komise poukazuje na souhlas EU s dalším pokrokem při **uvolňování potravinové pomoci a přepravě potravinové pomoci** v rámci příslušných mezinárodních fór.

10. POSILOVÁNÍ VLIVU EU V MEZINÁRODNÍCH FINANČNÍCH INSTITUCÍCH (MFI)

V oblasti koordinace EU v rámci Světové banky a Mezinárodního měnového fondu (MMF) bylo dosaženo pokroku, i když jeho tempo bylo odlišné. Zejména výkonní ředitelé EU ve Světové bance dosud vydali přibližně 40 společných prohlášení v rámci neformální koordinace, čímž výrazně zviditelnili EU a zvýšili její vliv. Zdá se, že společná stanoviska členských států EU jsou pro další zviditelnění EU a zvyšování jejího vlivu v MMF nevyhnutelná. Na zlepšení koordinace EU v MMF se většinou využívá zintenzivněný dialog a sdílení informací. Světová banka a výkonní ředitelé EU v Mezinárodním měnovém fondu se scházejí každý týden za účelem výměny názorů na téma výboru a podle možnosti rozhodují o společných stanoviscích. Komise usnadňuje tuto koordinaci a usiluje o poskytování další podpory. Existuje prostor pro zlepšení koordinace EU v MMF, zejména ve Washingtonu.

Komise pozvala v roce 2007 do Bruselu i výkonné ředitele EU ze třech hlavních regionálních rozvojových bank (Africké rozvojové banky, Asijské rozvojové banky a Meziamerické rozvojové banky) s cílem zlepšit koordinaci s Komisí a dialog mezi nimi. Ukázalo se, že setkání bylo užitečné a bude se konat pravidelně.

Komise také navrhuje

- organizovat co nejčastěji systematické koordinační schůzky výkonných ředitelů EU za účasti Komise ve Světové bance a MMF s cílem přijmout společná evropská stanoviska k problému výboru;
- zlepšit koordinaci EU před jarními / výročními zasedáními; Komise je připravená poskytnout potřebnou podporu;
- výměnu informací a dokumentů mezi výkonnými řediteli EU a Komisí, včetně včasného a pravidelného zasilání dokumentů výboru MFI (včetně regionálních rozvojových bank) Komisi;
- posílit hlas Evropy ve Světové bance a současně posílit hlas rozvojových zemí.

11. EU POTVRZUJE PODPORU SVĚTOVÝM VEŘEJNÝM STATKŮM (SVS), AVŠAK NESPOJIJE OPATŘENÍ S DOPORUČENÍMI MEZINÁRODNÍ PRACOVNÍ SKUPINY

Zpráva mezinárodní pracovní skupiny o SVS – Plnění světových výzev – byla vydaná v září 2006. Celkově se zdá, že opoždění při dokončení zprávy a její nedostatečné zviditelnění měly negativní dopad na první reakce členských států EU. Ačkoli členské státy jsou o zprávě většinou informovány, nejsou přesvědčeny o jejím výrazném přínosu k debatě o SVS. Komise má pro takové stanovisko pochopení, uznává však značnou analytickou práci a konzultace s širokým spektrem subjektů, které uskutečnila pracovní skupina. **Existuje všeobecná shoda o prioritách SVS** určených pracovní skupinou, zejména pokud jde o SVS, které se týkají **zdraví a životního prostředí**, ale tato podpora není zpravidla podpořena silnými názory na specifické financování SVS.

Většina členských států souhlasí s nutností reformy systému OSN v souladu s doporučeními skupiny na vysoké úrovni týkajícími se soudržnosti systému OSN, aby se posílila transparentnost jeho operací a celková zodpovědnost; neexistuje však podpora klíčového návrhu zprávy zlepšit globální řízení, tj. fórum Global 25.

Podpora strategie pracovní skupiny v oblasti **financování SVS** není jednoznačná: Většina členských států upřednostňuje některé návrhy, které jsou jasné a byly již mezinárodně schváleny. Jiná inovačnější doporučení, která se pokoušejí oddělit SVS od rozvojové pomoci, si zaslouží pozornost, ale podporuje je velmi málo členských států. Vzhledem k uvedeným skutečnostem a k vlastní analýze zprávy, kterou provedla Komise, se zdá, že návrhy pracovní skupiny v současnosti nevyvolávají výrazný zájem EU. Vytvoření akčního plánu EU pro zintenzívněné dodávky a financování SVS by bylo v tomto okamžiku předčasné a nerozumné. Přes toto hodnocení dosáhla EU významného pokroku při zintenzívnění dodávek prioritní SVS, například v oblasti zdravotnictví a v oblasti životního prostředí, a nadále přebírá úlohu „odpovědného vedení“, které důrazně obhajuje pracovní skupina. Příležitost k zastřešení iniciativy v oblasti SVS může být v budoucnosti přehodnocena.

Komise mezitím zintenzívnila svoji činnost v oblasti environmentálních SVS prostřednictvím zesílené spolupráce při budování sdružení s rozvojovými zeměmi. Tato zlepšená spolupráce se zaměřuje na druhou fázi Kjótského protokolu (po roce 2012), která by měla sloužit různým účelům, např. aby byla slučitelná s dosažením rozvojových cílů tisíciletí a s omezováním oteplování klimatu.

12. ZÁVĚRY

Společné výsledky EU v oblasti rozvojových cílů tisíciletí v roce 2006 předčily očekávání, ale některé členské státy se ještě musí zlepšit a splnit dohodnuté základní úrovně pomoci. Celkové vyhlídky EU na splnění dalších cílů ORP do roku 2010 jsou dobré, budou-li se řešit hlavní problémy na zachování důvěryhodnosti EU jako největšího poskytovatele finančních prostředků na rozvoj a pokud veřejné mínění podpoří jejich zvýšení. Rychlé uplatňování kodexu pravidel EU o dělbě práce v oblasti rozvojové politiky je nejlepší příležitostí k ráznému nakročení v účinnosti pomoci EU. Vztah obchodu a rozvoje se musí řešit v rámci společné politiky pomoci EU pro obchodní strategii, což si vyžaduje další spolehlivé sledování všemi zainteresovanými stranami. Ve většině závazků EU se při různém tempu dosáhlo celkového pokroku, avšak je nutné vynaložit větší úsilí, přičemž se vyžaduje aktivnější účast členských států v několika oblastech, např. pokud jde o podporu z rozpočtu a koncepty na zmírnění dopadu vnějších otřesů.